

ÓRAVÁZLAT

Szövegértés szövegalkotás

Szakiskola

9. osztály

Kőszeg, 2010.

Készítette:
Szikora Lászlóné

Tanítás helye: Dr. Nagy László EGYMI Kőszeg

Évfolyam: 9. A osztály

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom, szövegértés szövegalkotás

Időtartam: 45 perc

Létszám: 8 fő

Csoport: 2x4 fő, véletlenszerűen kiválasztva

Óra anyaga: József Attila életrajza

Mozzanat	Feladat	Módszer	Eszközök	Időbeosztás
Rendtartó intézkedések	A tanulók elfoglalják a helyüket, a hetes jelent, osztálynaplóba történő bejegyzések.	A tanulók elfoglalják a helyüket		3 perc
Ráhangelés	Csoportok kialakítása, szerepek kiosztása: Az osztály tanulóinak csoportba rendezése. Az osztályban két padra leteszem a „fiú név”, és a „lány név” kártyákat. A tanulók húznak a tanári asztalon elhelyezett szókétyákól, amin fiú és lány nevek találhatók. Minden gyermek a megfelelő padhoz ül. A két csoport tagjai megegyeznek, hogy ki lesz a szóvivő, a jegyző, az időfigyelő, és a csendfelelős.	Mozaik csoport kialakítása	szókétyák	2 perc
Új ismeret feldolgozása	A csoportoknak kiosztom József Attila életrajzát. Az egyik csoport a gyermekkorát, a másik az írói tevékenységének főbb állomásait dolgozza fel. Amikor ezzel készen vannak a csoportok, egy önként vállalkozó átmegy a másik csoporthoz és megtanítja a másik csoportnak a saját feladatát. Ezek után minden tanulóknak ismernie kell József Attila életrajzát.	Mozaik 2	életrajz	15 perc
Új ismeret rendszerezése	A táblára képeket helyezek József Attilával kapcsolatban. Minden tanuló kap 5 korongot. A képeket nézve a diákoknak el kell mondaniuk, ami eszükbe jut az adott képről. A csoport minden tagjának mondania kell egy életrajzi mozzanatot, mert addig senki sem kap újra szót, amíg a csoport minden tagjának a korongja az asztal közepére nem került.	Beszélőkorongok	korongok	15 perc

Mozzanat	Feladat	Módszer	Eszközök	Időbeosztás
Feladat megoldás	Mind két csoport kap egy-egy keresztrejtvényt. A meghatározások alapján kell a megfejtést beírni, a megoldás József Attilával kapcsolatos.	Csoportfejtörő	Fejtörő	5 perc
Az óra értékelése lezárása	A tanulók értékelése csoportonként, magatartás, teljesítmény, dicséret, esetleg megrovás.			5 perc

MELLÉKLET

FIÚ NÉV

LÁNY NÉV

MARTIN

MARIANN

ÁRON

LENKE

KÁROLY

GYÖNGYI

VENCEL

ANNA

József Attila életrajza I.

1905. április 11-én született Budapesten, a Ferencvárosban, a Gát utca 3-as számú házban. Apja, József Áron, szappanfőző munkás; édesanyja, leánykori nevén Pöcze Borbála, szabadszállási parasztlány. A családfő 1908. július 1-én eltűnt; családja úgy tudta, hogy kivándorolt Amerikába, valójában Romániába ment. A három gyermekével magára hagyott asszony napszámos munkát vállalt, úri házakhoz járt mosni, vasalni, takarítani, mégsem tudta gyermekeit eltartani. Az albérleti díjakat sem bírta kifizetni, állandó költözködésre kényszerültek. 1910 tavaszán Etus és Attila az Országos Gyermekekvédő Liga jóvoltából Öcsödre Gombai Ferenc parasztgazda házához került. Az ellátás fejében a házi munkában segédkeztek.

József Attila az öcsödi református elemi iskolában kezdte meg tanulmányait, az 1911-1912-es tanévben. 1912 júniusában a két testvér hazatért. Anyjukat munka közben súlyos baleset érte, s félretett kis pénze hamar elfogyott. A család a külváros nyomorgó szegényeinek életét élte. A kisiskolás Attila próbálkozott a kenyérkereset szabályos és szabálytalan eszközeivel.

Jolán, a legidősebb testvér elvégezte a polgári iskolát és a Bőrklinikán kapott állást. A két testvér 1914 első felében egy ízben összeveszett - Attila ekkor kísérelt meg először öngyilkosságot: lúgkővel akarta magát megmérgezni, de tévedésből keményítőt ivott. 1914 végén jelentkeztek a Mama betegségének első jelei; kiderült, hogy méhrákja van. Az 1916-1917-es tanévben Attila az Üllői úti polgári iskolába iratkozott be. 1918 júliusában Etel és Attila Makai Ödön segítségével, a Károly király gyermeknyaraltatási akció keretében Abbáziában üdült. A Tanácsköztársaság első napjaiban Makai - családja tiltakozása ellenére - feleségül vette Jolánt, lemondott állásáról a Magyar Banknál, és önálló ügyvédi praxisba fogott. 1919 nyarától a Mama már nem kelt föl az ágyból, ősszel fölverték a Telep utcai szükségkórházba, itt töltötte utolsó napjait. József Attilát Szabadszálláson érte a hír, hogy édesanyja meghalt. Az árván maradt testvérek a Makai házaspár Lovag utcai lakásába költöztek. Makai a rokonok megtévesztésére Etust szobalánnyként, Attilát annak testvéreként mutatta be. A cselédszobában laktak, és idegenek előtt sógorukat „doktorurazniuk” kellett, Jolánt pedig Lucie-nek szólítaniuk. 1920 júniusától nagykorúságáig Makai Ödön lett József Attila gyámja. 1920 nyarán hajósinas az Atlantica Tengerhajózási Rt. Vihar, Török és Tatár nevű vontatógőzösein. 1920 júliusában magánvizsgát tett a polgári iskola IV. osztályából. Gyámja beíratta a makói magyar királyi állami főgimnáziumba, itt indult költői pályája. Egyik nyáron költeményeit elolvastatta a Szegeden élő Juhász Gyulával, aki felismerve József Attila költői tehetségét, melléállt. Költői pályája 1922-ben, 17 évesen kezdődött igazán, amikor Juhász Gyula biztatásával megjelent az első verseskötete, a Szépség koldusa, amelyet Szegeden adtak ki Juhász előszavával. Verseit megjelentették a helyi lapok, illetve a Nyugat is. „Csodagyereknek tartottak, pedig csak árva voltam” – írta később önéletrajzában. Ekkor fedezte fel a Területvédő Liga magának az 1922 elején írt Nem, nem, soha! című versét is, amit azonnal fel is használt saját országos propagandájához, ezzel egy csapásra országosan ismertté téve a verset és vele József Attilát is.

Közben az ifjú költő ismét öngyilkossági kísérletet követett el, így az iskolát el kellett hagynia. Végül magántanulónként érettségizett Budapesten. Közben a bíróság istenkáromlás vádjával perbe fogta Lázadó Krisztus című költeménye miatt.

József Attila életrajza II.

1924-ben kezdte a tanulmányait a Szegedi Egyetem magyar–francia szakán. Szegeden jelent meg második kötete, a *Nem én kiáltok* (1924). Horger Antal professzor eltanácsolta őt az egyetemről a *Tiszta szívvel* című verse miatt. A költő ezt a fontos epizódot önéletrajzában a következőképpen öröközte meg:

„Nagyon büszkévé tett, hogy Dézsi Lajos professzorom önálló kutatásra érdemesnek nyilvánított. De minden kedvemet elszegte az, hogy Horger Antal professzor, kinél magyar nyelvészetből kellett volna vizsgáznom, magához hívatott s két tanú előtt – ma is tudom a nevüket, ők már tanárok – kijelentette, hogy belőlem, míg ő megvan, soha nem lesz középiskolai tanár, mert „olyan emberre – úgymond – ki ilyen verseket ír”, s ezzel elém tárta a Szeged c. lap egyik példányát, „nem bízhatjuk a jövő generáció nevelését”. (József Attila: *Curriculum vitae*)

1925-ben kiment Bécsbe az egyetemre tanulni. Itt ismerkedett meg Kassák Lajossal, Lukács Györggyel, Déry Tiborral, Balázs Bélával, Németh Andorral és Hatvany Lajossal is. A következő esztendőben ugyanilyen céllal Párizsba, a Sorbonne-ra ment.

1927 őszén tért haza Budapestre, költeményeit ekkor már ismerik és megjelentették a különböző napilapok, irodalmi folyóiratok is (*Népszava*, *A Toll*, *Pesti Napló*, *Nyugat*, *Korunk* stb.). Barátságot kötött Illyés Gyulával. Állandó munkája azonban nem volt. Megrázkódtatást jelentett számára a Vágó Márta-szerelem is, a jómódú polgári családból származó lányt hosszú londoni útra küldték szülei, így végleg megszakadt az ifjú pár kapcsolata. József Attila a köztük lévő társadalmi különbséggel magyarázta magának az eljegyzés felbomlását: „Egy jómódú leányt szerettem, / osztálya elragadta tőlem” – írta *Végül* című versében (1930).

Ezután került először neuraszténiával a kórházba.

Már korábban, 1930-tól pszichoanalitikus-kezelésnek vetette alá magát, dr. Rapaport Sámuel pszichiáterhez járt két éven keresztül. Egy időre a kezeléseket abbamaradtak, ezt nehezen viselte. Ebben az időszakban állította össze és adta ki gyűjteményes kötetét, a *Medvetáncot*. 1935-től már nem Rapaport kezelte, hanem Gyömrői Edit, aki iránt szerelme lánggra lobbant. A pszichoanalitikus „hasadásos elmezavart” (skizofrénia) diagnosztizált József Attila esetében. Több mai pszichiáter szerint ez a diagnózis, amely a pszichiátria akkori állapotának fejletlenségét tükrözi, hibás volt, és hozzájárult költőnk életének tragikusabbra fordulásához; valójában személyiségzavarban szenvedett.

Az egy évvel később megalakult *Szép Szó* című polgári folyóirat szerkesztője lett, ez volt első igazi munkahelye. 1936-ban jelent meg utolsó kötete, a *Nagyon fáj*, amelyből azonban mindössze néhány példány kelt el a könyvesboltokban.

1937 elején újabb szerelem kerítette hatalmába a fiatal gyógypedagógusnő, Kozmutza Flóra iránt, ismét viszonzatlanul. Törékeny egészségi állapota egyre inkább romlott, s már a szanatóriumi ápolás sem tudott segíteni rajta. Nővéreihez került azok balatonszárszói panziójába. December 3-án vesztette életét, amikor átbújt a sorompón, és a 19.35-kor továbbinduló és a szárszói állomáson áthaladó 1284. számú tehervonat kocsija közé keveredett, majd a vonat kerekei alá esett és azok halálosan megsebesítették. Egyes vélemények szerint öngyilkos lett, mások ezt vitatják, a kérdés a mai napig eldöntetlen. Csak halála után kezdődött igazi ismertsége, általános közönségsikere. Utolsó verse szinte a búcsúzás hangján szólal meg:

„Ime, hát meggletem hazámat,
a földet, ahol nevemet
hibátlanul írják fölébem,
ha eltemet, ki eltemet...”
„Szép a tavasz és szép a nyár is,

de szebb az ősz s legszebb a tél,
annak, ki tűzhelyet, családot,
már végképp másoknak remél.” (József Attila: Ime, hát megleltem hazámat, 1937. november,
részlet)

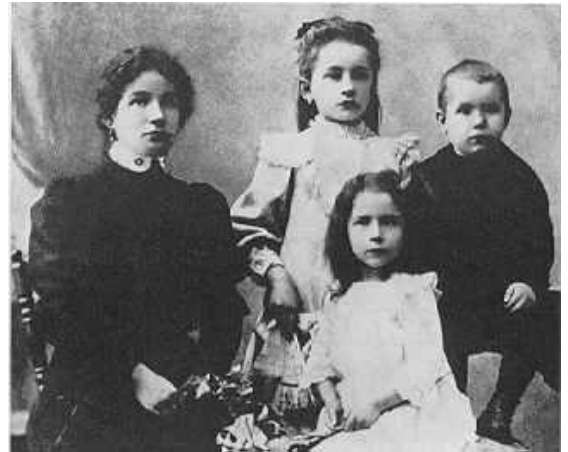
A költőt először Balatonszárszón temették el, majd 1942-ben a budapesti Kerepesi temetőben
helyezték örök nyugalomra.

A tábla képe

Mi jut eszetekbe a képekről?



Szülői ház



A család



A Mama



A Makai házaspár



Szántó Judit



Vágó Márta



Szép Szó